

Aleg. 126

Sprawozdanie

Komisji szkolnej o wniosku posła Bobrzyńskiego i tow. o zmianę ustawy o Radzie szkolnej krajowej.

Wysoki Sejmie!

Celem proponowanej we wniosku posła Bobrzyńskiego ustawy jest rozszerzenie kompetencji Rady szkolnej krajowej, następnie dokładne określenie dotychczasowych przepisów, dających powód do różnolitej interpretacji, a wreszcie ustawodawcze tej kompetencji zabezpieczenie. Pierwszy z tych celów ma znaczenie przeważnie prawnicze. Odrębność stosunków naszego kraju sprawiła bowiem oddawna, że Ministerstwo oświaty w licznych decyzjach, zastrzeżonych jego kompetencji, opierać się musiało na sprawozdaniach i wnioskach, przedkładanych przez Radę szkolną krajową. Faktycznie więc wnioski te były w każdej sprawie takiej momentem decydującym. Jeżeli też projekt niniejszej ustawy decyzję w licznych sprawach oddaje Radzie szkolnej krajowej, to faktycznie będzie to miało to znaczenie, że liczba sprawozdań Rady szkolnej krajowej zostanie bardzo znacznie — do spraw najważniejszych — ograniczoną, że ustanie pisanina bezcelowa, absorbująca urzędników Rady szkolnej krajowej, a tok spraw administracyjnych bieżących dozna wielkiego przyspieszenia. Zyska na tem także niewątpliwie powaga Rady szkolnej krajowej. Zabezpieczenie kompetencji tej magistratury nastąpi zarazem przez to, że dotychczasowe przepisy o kompetencji Rady szkolnej krajowej, o ile ustawy państwowe negatywnie ich nie określają, mają być właśnie ujęte we formę ustawy krajowej, że przeto nie będą mogły być zmienione w drodze rozporządzenia. Ażeby ocenić, w jakiej mierze wniosek posła Bobrzyńskiego osiągnąć pragnie dwa pierwsze cele, należy przedstawić obecny stan prawny w tej kwestyi, a następnie porównać go ze stanem, który nastanie, jeżeli wniosek posła Bobrzyńskiego stanie się ustawą.

Obecny stan.

Wedle art. I. ustawy z dnia 15. lutego 1905 l. 39. dz. u. kr. c. k. Rada szkolna krajowa jest najwyższą władzą nadzorczą i wykonawczą w kraju w sprawach:

1. szkół i zakładów wychowawczych, podlegających c. k. Radom szkolnym okręgowym;
2. seminariów nauczycielskich i należących do nich szkół;
3. szkół średnich i wszystkich w zakres ich wchodzących zakładów naukowych prywatnych i specjalnych;
4. szkół handlowych i przemysłowych.

Zakresu działania tej władzy nadzorczej i wykonawczej, jaką jest c. k. Rada szkolna krajowa, ustawa z roku 1905 nie normuje, a przeciwnie w art. II. orzeka, że „ustawy i rozporządzenia, o ile w nich wobec poszczególnych kategorii szkół wymienionych w art. I. określony jest zakres działania Rady szkolnej krajowej po zostają przez ustawę tę nienaruszone“. W szczególności postanawia art. II. ustawy z roku 1905, że nienaruszonym pozostaje statut Rady szkolnej krajowej, ogłoszony na mocy cesarskiego postanowienia z dnia 25. czerwca 1867, a zmieniony na mocy cesarskiego postanowienia z dnia 23. października 1875, o ile w nim wobec kate-

gory szkół wymienionych w art. I. pod 1 do 3 określony jest jej zakres działania, a tak samo rozporządzenie ministerjalne z dnia 9. stycznia 1895 l. 586, o ile w niem określony jest zakres działania wobec szkół handlowych i przemysłowych.

Gdy więc zakres działania Rady szkolnej krajowej co do poszczególnych kategorii szkół podległych jej pozostał po ustawie z roku 1905 unormowanym temi samemi ustawami i rozporządzeniami, któremi unormowany był do tej ustawy, należy dla poznania tego zakresu działania te ustawy i rozporządzenia przytoczyć.

Ad 1. Wedle art. 1. l. 3. statutu z roku 1867 do czynności Rady szkolnej krajowej należy mianowanie i wszelkie stosunki służbowe dyrektorów i nauczycieli szkół ludowych, z zastrzeżeniem szczegółowych praw gminom, korporacyom i osobom prywatnym służących. Ogólnikowy ten przepis został określony w ustawie z dnia 11. czerwca roku 1905 l. 73 Dz. u. kr. o stosunkach prawnych nauczycieli w szkołach ludowych, wedle której należy do zakresu działania Rady szkolnej krajowej:

- a) stałe nadawanie posad nauczycielskich w publicznych szkołach ludowych (art. 1., 2. i 6.);
- b) posuwanie na wyższe stopnie płacy (art. 8.);
- c) przenoszenie ze względów służbowych na inną posadę (art. 9.);
- d) przyznawanie dodatków pięcioletnich (art. 13.);
- e) przenoszenie w stan spoczynku (art. 34.);
- f) wymierzanie kar dyscyplinarnych.

Wedle art. 3. ustępu 5-go statutu służy Radzie szkolnej krajowej prawo „wskazywania wzorowych tekstów naukowych dla szkół ludowych“.

Służy dalej Radzie szkolnej krajowej udział w rozporządzeniach, zastrzeżonych ministrowi §. 4. ustawy państwowej z dnia 14. lipca roku 1869, w ustanowieniu planów naukowych dla szkół ludowych i wszystkiego, co dotyczy wewnętrznego ich porządku, jednak „po wysłuchaniu lub na podstawie wniosków krajowych władz szkolnych“. Zarówno plany nauki, jak regulamin szkolny, wydany przez ministra, dają Radzie szkolnej krajowej pole do wydawania dalszych rozporządzeń celem szczegółowego przeprowadzenia ich zasad.

Wreszcie służy Radzie szkolnej krajowej wpływ na nominację inspektora szkolnego okręgowego, wyrażający się w tem, że inspektora mianuje minister oświaty na podstawie ternu przedłożonego przez Radę szkolną krajową (§. 13. ust. kraj. z dnia 26. czerwca 1899).

Ad 2. Zakres działania Rady szkolnej krajowej wobec seminaryów nauczycielskich polega w dziedzinie kwestyi, które nas tutaj obchodzą, na następujących atrybucjach:

a) na udzielaniu urlopu nauczycielom do sześciu miesięcy (§. 69. statutu organizacyjnego z r. 1886);

b) na zatwierdzaniu nauczycieli seminaryów w zawodzie i przyznawaniu im dodatków pięcioletnich, o ile warunkom czynią niewątpliwie zadość, inaczej przedstawia tylko Rada szkolna krajowa sprawę do decyzji ministra (reskr. min. z dnia 31. stycznia 1891 l. 2.031);

c) nominacje dyrektorów i nauczycieli seminaryów należą do ministra, jednakowoż nominacja następuje po wysłuchaniu Rady szkolnej krajowej (§. 65. statutu semin. z r. 1886). Tak samo ma się rzecz z nauczycielami szkół ćwiczeń i z nauczycielami pomocniczymi. Wreszcie wedle §. 49. ustawy z dnia 14. maja 1869 roku L. 62. Dz. u. p. prowizoryczne obsadzanie posad należy do Rady szkolnej krajowej.

d) Aprobata ksiązek należy do ministra (§. 49. statutu), w Galicyi jednak na podstawie uznanej praktyki na podstawie wniosku Rady szkolnej krajowej.

Ad 3. Odróżnić tutaj wypada gimnazya od szkół realnych.

Wobec gimnazjów ma Rada szkolna krajowa następujący zakres działania:

a) mianuje zastępców nauczycieli (art. 3. ustęp 3. statutu Rady szkolnej krajowej z r. 1867, gdyż tylko nominację dyrektora i nauczycieli odjęło Radzie szkolnej krajowej najw. post. z r. 1875);

b) zatwierdzanie ksiązek szkolnych (art. 3. ustęp 5. statutu z r. 1867);

c) udzielanie urlopu dyrektorom do miesiąca i nauczycielom od 8 dni do jednego miesiąca (reskr. min. z 12. kwietnia 1876 L. 1.554);

d) przyznawanie nauczycielom dodatków pięcioletnich i zatwierdzanie ich w zawodzie, jeżeli niema kwestyi (reskr. min. z 18. sierpnia 1870 L. 8.256);

e) przedkładanie wniosków w sprawie nominacji dyrektora i nauczycieli (najw. post. z r. 1875);

f) przenoszenie w stan spoczynku (reskr. min. z 18. lutego 1851 L. 1.167 i z 19. kwietnia 1870 L. 3.603).

Wobec szkół realnych służą Radzie szkolnej krajowej następujące atrybucje:

a) przedkładanie wniosków w sprawie nominacji dyrektora i nauczycieli (§. 25. ustawy z 24. sierpnia 1899 L. 108. Dz. u. kr.);

b) mianowanie zastępców nauczycieli i nauczycieli pomocniczych (§. 25. tejże ustawy);

c) przedkładanie wniosków w sprawie posuwania do wyższych rang, dodatków pięcioletnich, przenoszenie w stan spoczynku (§. 25. tejże ustawy);

d) wydawanie rozporządzeń ogólnych co do dopuszczenia książek szkolnych i środków naukowych (artykuł 3., ustęp 5. statutu z r. 1867 i §. 30. powołanej tu ustawy z roku 1899).

Ad 4. Zakres działania Rady szkolnej krajowej wobec państwowych szkół handlowych i przemysłowych unormowanym jest w ogólności rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 9. stycznia r. 1895, regulaminem Rady szkolnej krajowej i statutami poszczególnych szkół. Zakres ten jest wskutek tego bardzo różnorodny, w kwestiach zaś, które nas tutaj obchodzą, w ogóle nader szczupły, jeżeli zaś w ogóle jest unormowany, to nigdzie nie idzie poza prawo czynienia wniosków ministerstwu.

Proponowana we wniosku reforma.

Na podstawie tak przedstawionego stanu obecnie obowiązujących przepisów przedstawia się proponowane we wniosku p. Bobrzyńskiego rozszerzenie kompetencji Rady szkolnej krajowej, jak następuje:

Ad 1. Co do szkół ludowych rozszerzenie zakresu działania Rady szkolnej krajowej nastąpi przez to, że, gdy dotychczas Rada szkolna krajowa przedkładała ministrowi tylko terno celem nominacji inspektorów szkolnych okręgowych, to obecnie nominacji tej dokonywać będzie samoistnie. W ślad za tem do zakresu działania Rady szkolnej krajowej należeć będzie i orzekanie w sprawie stosunków służbowych jak n. p. przenoszenie inspektorów szkolnych okręgowych, z wyjątkiem tych, które w ustawach z r. 1902 l. 92 dz. u. p. i z r. 1898 l. 173 do 175 dz. u. p. zastrzeżone są ministrowi, tj. z wyjątkiem:

a) przyznawania inspektorom okręgowym wyższej rangi;

b) traktowania ich według przepisów obowiązujących kaźdocześnie nauczycieli szkół średnich;

c) postanowienia, że nominacja ich stała ma być zależną od najwięcej trzyletniej służby prowizorycznej.

Ad 2. Co do seminaryów nauczycielskich rozszerzenie kompetencji Rady szkolnej krajowej polega na przyznaniu jej następujących atrybucji:

a) Gdy dotychczas Rada szkolna krajowa mogła udzielać nauczycielom głównym seminaryów urlopu tylko do sześciu miesięcy i gdy nadto prawo to mogło jej być odebrane rozporządzeniem ministeryalnem, to obecnie służyć jej będzie to prawo bez tego ograniczenia i to nie tylko wobec nauczycieli, ale i wobec dyrektorów, a nadto będzie to prawo ustawodawczo zabezpieczone. To samo odnosi się do nauczycieli szkół ćwiczeń.

b) Przyznanem będzie Radzie szkolnej krajowej nie służące jej dotychczas prawo przenoszenia nauczycieli głównych seminaryów i szkoły ćwiczeń.

c) Ustawodawczo zabezpieczonem zostało prawo Rady szkolnej krajowej do układania planów naukowych, regulaminów szkolnych i regulaminów naukowych. Plany te i regulaminy obracać się mogą naturalnie tylko w obrębie ustaw obowiązujących, a jakkolwiek do wejścia w życie potrzebują zezwolenia ministra, to jednak przez to, że nie mogą być narzucone z góry, dają gwarancję, iż odpowiadać będą naszym stosunkom.

d) Przyznanem wreszcie zostało Radzie szkolnej krajowej prawo zatwierdzania nie tylko książek szkolnych, ale i środków naukowych, gdy dotychczas miała możność czynienia tylko wniosków co do samych książek i gdy nadto ta możność nie była ustawodawczo ubezpieczoną.

Nie należy więc nadal do zakresu działania Rady szkolnej krajowej nominacja nauczycieli głównych i dyrektorów seminaryów i pensyonowanie ich, a nadto pozostaje nadal opartem tylko na rozporządzeniu prawo Rady szkolnej zatwierdzania nauczycieli seminaryów w zawodzie.

Ad 3. Co do gimnazyów kompetencya Rady szkolnej krajowej rozszerzoną zostanie w następujących kierunkach:

a) Co do nominacji dyrektorów uzyska Rada szkolna krajowa prawo przedstawiania terna, z pośród którego nominacja musi nastąpić; co się zaś tyczy udzielania im urlopów, ma samoistne prawo. Wedle obowiązującego ustawodawstwa Rada szkolna krajowa przedkładała tylko wnioski w sprawie nominacji, którym nominacja nie była krępowaną, co się zaś tyczy urlopów, to prawo odnośne znacznie miała ograniczone.

b) Uzyska dalej Rada szkolna krajowa samoistne prawo nominacji nauczycieli szkół średnich i orzekania o ich stosunkach, służbowych, jak urlopowanie, przenoszenie i pensyonowanie. Dotychczas w sprawie nominacji służy Radzie szkolnej krajowej tylko prawo przedkładania wniosku, w sprawie zaś udzielania urlopów i pensyonowania tylko ograniczone prawo.

ad a) i b). Wymienione atrybucye polegać będą odtąd na ustawie, gdy dotychczas odnośne atrybucye polegają na rozporządzeniach. Natomiast i nadal wyjęte będą z pod kompetencyi Rady szk. kraj., jako unormowane ustawami państwowemi: przyznawanie wyższej rangi dyrektorom i nauczycielom, zaliczanie poprzednich lat służby do stabilizacji i celem podwyższenia płacy, tudzież wstrzymanie pięcioleci. Przenieszenie dyrektorów i nadal nie będzie należeć do kompetencyi Rady szkolnej krajowej.

c) Stwierdzonem ustawodawczo zostanie wyraźne prawo aprobaty, dotychczas służące Radzie szkolnej krajowej tylko co do książek szkolnych, także i na środki naukowe.

d) Przyznanem zostanie Radzie szkolnej krajowej w ustawie prawo układania i przeprowadzania planów naukowych, regulaminów szkolnych i naukowych, w granicach, jakie wyżej omówiono przy seminaryach, t. j. z zastrzeżeniem przyzwolenia ministra.

Co do szkół realnych rozszerzoną zostanie kompetencya Rady szkolnej krajowej do tych samych granic, w których służy Radzie szkolnej krajowej co do gimnazyów, w porównaniu przeto z obecnie obowiązującą ustawą krajową oznaczać to będzie przemianę prawa czynienia wniosków na samistne prawa względnie ściślejsze i dokładniejsze określenie praw co do aprobaty książek, środków naukowych i planów, tudzież regulaminów naukowych.

Ad 4. Największem — o ile idzie o ustawowe ujęcie dotychczasowej praktyki — jest rozszerzenie kompetencyi Rady szkolnej krajowej w dziedzinie szkół handlowych i przemysłowych. Oprócz tego, że zostanie ona ustawodawczo zabezpieczoną, rozwój polega na ujednostajnieniu jej co do wszystkich szkół tej kategorii i na zrównaniu kompetencyi w tej dziedzinie z kompetencyą w dziedzinie gimnazyów i szkół realnych, gdy dotychczas, jak wyżej przedstawiono, stosunki te były w różnorodny sposób unormowane, a Radzie szkolnej krajowej dawały prawo stawiania wniosków.

Z innych praw, przyznanych Radzie szkolnej krajowej statutem z r. 1867, posostają nienaruszone, wchodzą przeto w tekst proponowanej ustawy: przedstawianie do najwyższej nominacji inspektorów szkolnych krajowych, układanie rocznego budżetu dla szkół publicznych (z naturalnem podniesieniem, że obojętną jest rzeczą, czy szkoły te są utrzymywane resp. zasilane z funduszu krajowego, czy ze skarbu państwa, a natomiast z rozszerzeniem na wszystkie kategorie szkół, podlegających Radzie szkolnej krajowej), wreszcie ogłaszanie corocznego sprawozdania.

Natomiast ważnem jest postanowienie o prawie Rady szkolnej układania względnie oceniania projektów ustaw w sprawach ustawodawstwa szkolnego galicyjskiego, a dokładniejszem określenie prawa układania i przeprowadzania planów i regulaminów, wobec zupełnie niejasnego i w praktyce nigdy niezrealizowanego postanowienia w art. 3. l. 4. statutu z r. 1867 o „wygotowywaniu ogólnych projektów naukowych (systemów)” etc.

Wreszcie kompetencya Rady szkolnej krajowej rozszerzoną zostanie przez ograniczenie rekursu tylko do (w praktyce wyjątkowo się zdarzających) kar cięższych, niż nagana, gdy dziś nauczyciel ma prawo odwołania się nietylko od kar dyscyplinarnych, ale i porządkowych, wskutek czego sprawy karności szkolnej doznają szkoldiwej przewłoki.

Przedstawiony obraz różnic między obecnym stanem prawnym a proponowaną reformą wykazuje, że:

1. projekt przywraca całkowicie kompetencję, przyznaną Radzie szkolnej krajowej statutem z r. 1867, a uszczuploną postanowieniem z r. 1875, co do nominacyi nauczycieli szkół średnich, przywraca zaś ją częściowo co do nominacyi dyrektorów tych szkół, przez ograniczenie prawa Rady szkolnej krajowej do przedkładania terna, z pośród którego jednak nominacya musi nastąpić.

2. Poza kompetencję przyznaną Radzie szkolnej krajowej statutem z r. 1867 idzie projekt, rozszerzając ją na szkoły handlowe i przemysłowe.

3. Projekt wprowadza systematyczność i dokładność w całym szeregu kwestyi spornych, rozmaicie interpretowanych lub wreszcie takich, których podciąganie pod ustawy polegało tylko na praktyce. Do tych nabytków zaliczyć należy przede wszystkim określenie stanowiska seminariów nauczycielskich, określenie pojęcia „stosunków służbowych“, wreszcie ustalenie prawa Rady szkolnej krajowej co do planów, regulaminów, książek i środków naukowych.

Uznając te zalety wniosku pisma Bobrzyńskiego, Komisya szkolna akceptuje go w zupełności i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ./. projekt ustawy.

Czartoryski w. r.
przewodniczący.

Władysław Leopold Jaworski w. r.
sprawozdawca.

Ustawa

z dnia o Radzie szkolnej krajowej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Artykuły II. i III. ustawy krajowej z dnia 15. lutego 1905 Dz. u. kr. Nr. 39. o Radzie szkolnej krajowej uchyla się w ich brzmieniu obecnem, a będą brzmieć, jak następuje:

Artykuł II. Rada szkolna krajowa sprawować ma zarząd szkół i zakładów wychowawczych pod względem pedagogiczno-dydaktycznym i ekonomiczno-administracyjnym w obrębie obowiązujących ustaw i rozporządzeń.

Do jej zakresu działania należy w szczególności:

1. przedstawianie wniosków do Najwyższej nominacyi inspektorów szkolnych krajowych;

2. celem Najwyższej nominacyi dyrektorów szkół średnich, państwowych szkół przemysłowych i wyższych szkół handlowych (akademii handlowych) przedstawianie terna, na podstawie którego następuje zamianowanie, oraz przedstawianie wniosków o przyznanie wyższej rangi, przeniesienie i pensjonowanie tych dyrektorów.

3. mianowanie inspektorów szkolnych okręgowych, dyrektorów i nauczycieli szkół ludowych, nauczycieli szkół średnich oraz szkół handlowych i przemysłowych, położonych oddziałów zawodowych w państwowych szkołach przemysłowych, dyrektorów szkół zawodowych poszczególnych gałęzi przemysłu i państwowych szkół rzemieślniczych, wreszcie służby zajętej przy wszystkich szkołach państwowych podlegających Radzie szkolnej krajowej, z zachowaniem przepisów ustaw a w szczególności praw zastrzeżonych Ministrowi wyznań i oświaty w ustawach państwowych z 8. czerwca 1892 Dz. u. p. Nr. 92 i z 19. września 1898 Dz. u. p. Nr. 173 — 175 co się tyczy przyznawania inspektorom szkolnym okręgowym wyższej rangi, co się tyczy traktowania ich według przepisów obowiązujących każdorazem nauczycieli szkół średnich i co się tyczy postanowienia, że nominacya ich stała ma być zależną od najwięcej trzechletniej służby prowizorycznej, co się tyczy przyznawania dyrektorom i nauczycielom wyższej rangi i zaliczania poprzednich lat służby do stabilizacyi i celem podwyższenia płacy.

4. z zachowaniem przepisów ustaw, a w szczególności praw zastrzeżonych Ministrowi wyznań i oświaty w ustawach państwowych z 19. września 1898 dz. u. p. Nr. 173 do 175 co się tyczy wstrzymania dodatku pięcioletniego dyrektorom i nauczycielom państwowych szkół średnich, seminariów nauczycielskich żeńskich i męskich i szkół przemysłowych.

a) zatwierdzanie w zawodzie nauczycielskim, przyznawanie dodatków pięcioletnich względnie wyższych stopni płac, udzielanie urlopów, przenoszenie, pensjonowanie inspektorów szkolnych okręgowych, dyrektorów i nauczycieli szkół ludowych, nauczycieli szkół średnich oraz szkół handlowych i przemysłowych, przełożonych oddziałów zawodowych w państwowych szkołach przemysłowych, dyrektorów szkół zawodowych poszczególnych gałęzi przemysłu i państwowych szkół rzemieślniczych, wreszcie służby zajętej przy wszystkich szkołach państwowych podlegających Radzie szkolnej krajowej;

b) przyznawanie dodatków pięcioletnich, udzielanie urlopu i przenoszenie nauczycieli głównych seminariów nauczycielskich męskich i żeńskich oraz nauczycieli szkół ćwiczeń;

c) przyznawanie dodatków pięcioletnich oraz udzielanie urlopu dyrektorom szkół średnich, państwowych szkół przemysłowych, wyższych szkół handlowych (akademii handlowych) i seminariów nauczycielskich męskich i żeńskich.

5. w obrębie ustaw obowiązujących układanie a po uzyskaniu przyzwolenia Ministra wyznań i oświaty przeprowadzanie planów naukowych i regulaminów szkolnych i naukowych dla wszystkich szkół Radzie szkolnej podlegających.

6. układanie względnie ocenianie projektów ustaw w sprawach ustawodawstwa szkolnego galicyjskiego. Należy je przedkładać Ministrowi wyznań i oświaty.

7. Zatwierdzanie książek szkolnych i środków naukowych dla szkół średnich, seminariów nauczycielskich, szkół handlowych i przemysłowych, przyczem pozostaje nienaruszone prawo przyznane Radzie szkolnej krajowej Najwyższem postanowieniem z 25. czerwca 1967 wskazywania tekstów naukowych dla szkół ludowych. Książki do nauki religii mogą jednak dopiero wówczas otrzymać zatwierdzenie Rady szkolnej krajowej, jeżeli zostaną uznane za dopuszczalne przez właściwą wyższą władzę wyznaniową.

8. układanie rocznego budżetu szkół ze skarbu państwa lub z funduszu krajowego utrzymywanych lub zasilanych, a Radzie szkolnej krajowej podlegających.

9. ogłaszanie corocznego sprawozdania o stanie szkół Radzie szkolnej krajowej podlegających.

Artykuł III. W sprawach podległych jej szkół i personalu jest Rada szkolna krajowa instancją pierwszą, względnie wyższą, o ile Władze jej podwładne w kraju dla rozstrzygnięcia tych spraw w niższej instancji są powołane.

Od orzeczenia Rady szkolnej krajowej służy stronom rekurs do Ministerstwa wyznań i oświaty w ciągu dni czterech, które liczą się od dnia następnego po doręczeniu orzeczenia.

W sprawach dyscyplinarnych inspektorów szkolnych okręgowych, dyrektorów nauczycieli i sług, Radzie szkolnej krajowej podległych, nie jest jednak rekurs do Ministerstwa wyznań i oświaty dopuszczalnym w tych przypadkach, w których orzeczenie brzmi na karę nagany. To samo stosuje się do kar porządkowych.

Rekurs wniesiony być ma do Rady szkolnej krajowej bezpośrednio i ma moc wstrzymującą, o ile ustawa inaczej nie stanowi. Bliższe szczegóły co do wniesienia rekursu będą określone w drodze rozporządzenia.

§. 2.

Postanowienia ustaw krajowych, o ile sprzeczne są z powyższymi postanowieniami, tracą moc obowiązującą.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.
